

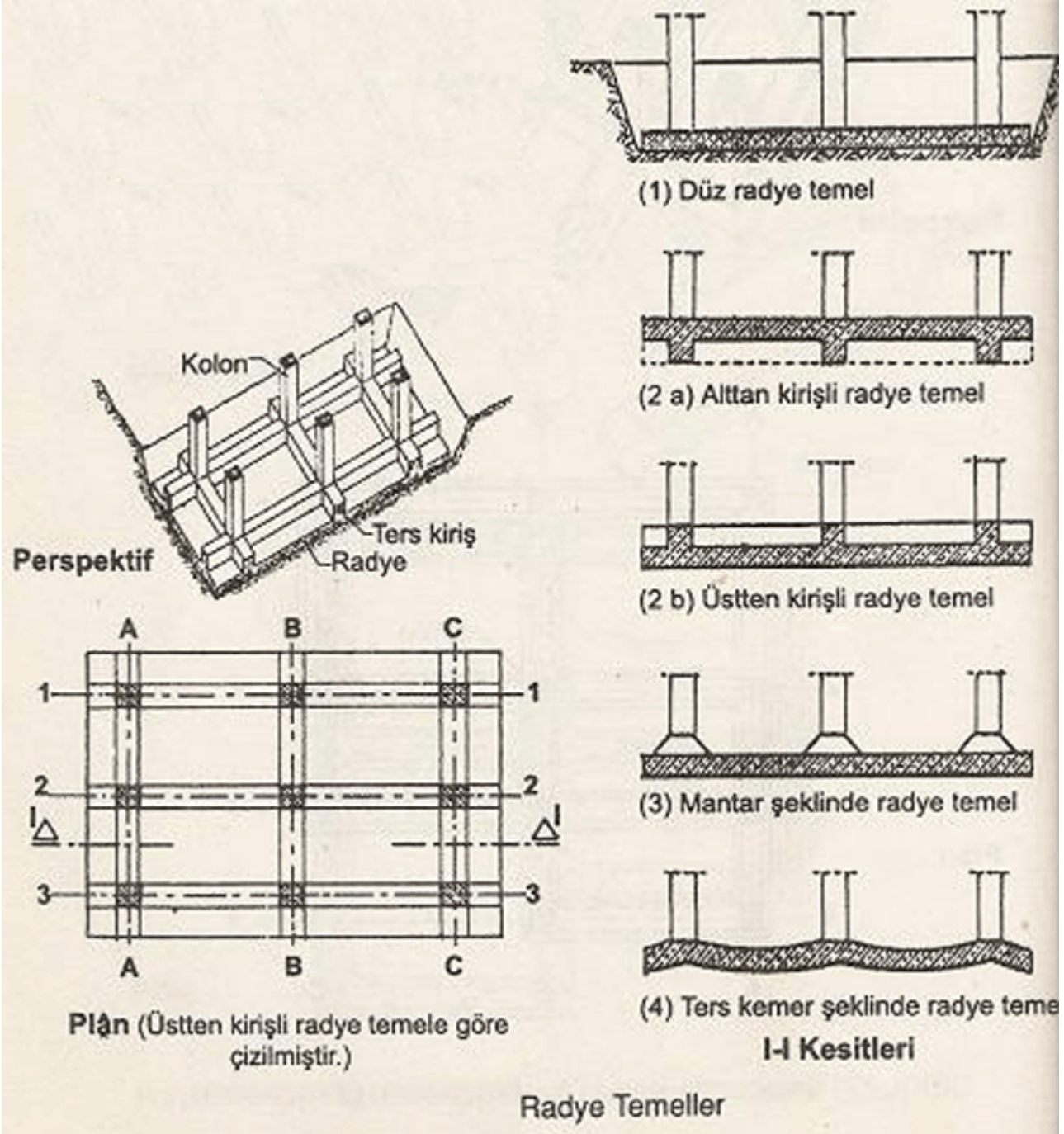
RADYE TEMEL (RADYE JENERAL) NEDİR?

Radye temel yapının tüm temas yüzeyini kuşatan ve yapısal yükleri yüzeye yakın zeminlere aktaran yüzeysel temeldir. Daima betonarme olarak inşa edilen bu temeller plak ve hasır temeller olarak da bilinirler. Zemin özellikleri temel alanının yapı taban alanına eşit veya yakın olması, yapı yükünün zemin taşıma değerine eşit veya yakın olma durumlarında yayılı temeller tercih edilir. Bu tür temellere Plak veya Radye Temeller de denilmektedir. Dolgu zeminlerde ya da emniyet gerilmesinin çok düşük olduğu ve temel zeminin fazlaca sıkışabilme özelliği gösterdiği veya temel duvarı ve kolonların birbirine çok yakın olması durumlarında tekil ve sürekli temeller uygun olmayabilir. Bu durumda radye temellerden birini seçmek gerekebilir.

Radye temeller, deprem anında yapıyla birlikte hareket eder ve yapıda hasar oluşmasını büyük ölçüde engeller. Geçmiş yıllarda emniyet gerilmesinin çok düşük olduğu zeminlerde veya yükün çok fazla olduğu yapılarda kullanılsa da günümüzde yapı yüklerini geniş bir alana yaymak, taşıma kapasitesi arttırmak ve farklı oturmaları azaltmak amacıyla her türlü zeminde kullanılmaktadır.

Yapısal yükler çok fazla ve zemin şartları kötü olduğunda yüzeysel temeller aşırı derecede geniş olacaktır. Genel bir kural olarak yapının oturma alanının % 50'sini aşan yüzeysel temel durumunda radye temel uygulaması daha ekonomik hale gelmektedir. Zemin çok değişken ve aşırı farklı oturmalara duyarlı ise temelin yapısal sürekliliği ve eğilme mukavemeti bu düzensizlikleri karşılamaktadır. (şişen zeminler içinde aynı durum geçerlidir.) Yapısal yüklerin değişkenliği aşırı farklı oturmalara neden olabilir. Bu durumda da radye temeller yapısal süreklilikleri ile bunları absorbe edebilir. Yanal yüklemelerdeki farklılıkların neden olabileceği yatay hareketlere karşı koymada, Kaldırma yüklerinin fazla olması durumunda, yapının temelinin yer altı su seviyesi altında olması durumunda, su yalıtımı yapılması önemli bir problemdir. Radyelerin tek parça olmaları bu problemi çözmeye kolaylık sağlar. Ayrıca ağırlıkları nedeniyle su kuvvetlerinin kaldırma etkisine karşı koyarlar.

Radye Temel Türleri

Radye Temel Çeşitleri

Kirişsiz Radye Temel: Genellikle duvar veya kolonlar birbirine yakın ve yükleri de az ise tercih edilir. Bodrum katlarda düz bir alan sağladıkları için kirişsiz radye temellerin bulunduğu yapıların bodrum

katlarının kullanımı daha rahat olmaktadır.

Kirişli Radye Temel: Kolonların aralıkları fazla ise, girişli radye temel tercih edilir. Bu temel çeşidinde girişler nedeniyle plak kalınlığı azaldığından ekonomik olmaktadır. İki çeşidi vardır: Alttan girişli ve Üstten girişli.

Mantar Şeklinde Radye Temel: Girişsiz radye temellerde kolon yüklerinin aşırı artması durumunda buralarda yüksek kesme kuvvetleri oluşturur Kolon yüklerini, daha geniş bir alana yayarak radye temele aktarmak için kolonların alt uçlarına kalınlaştırma yapılır. Böylece meydana gelebilecek zımbalama probleminin ortadan kaldırmak için girişsiz radye temellerde bu yöntem uygulanır.

Rijit Temel: Derinliği fazla olan temellere uygulanmakla birlikte elastiki şişmeleri, zemin oturmalarını ve yanal zemin basınçlarını karşılamak için tercih edilmektedir.